

„Ja, meneer!”
„Dank-u! Dat is voldoende!”
Daarna kwamen Berkeley en Hulton aan de beurt. Zij legden getuigenis af van Byng's doen en laten gedurende dien namiddag en avond en verklaarden dat hij volkomen normaal was. De politie had beweerd, dat Byng geheel onder den indruk was van de financiële moeilijkheden, waarin hij zich bevond en dat hij in hooge mate overspannen was, doch zijn beide vrienden ontkenden dit op de meest besliste wijze.

Hun getuigenis had niet nagelaten een gunstigen indruk op de aanwezigen te maken. Doch juist toen ze geëindigd hadden, stond de compagnon van het slachtoffer op met de vraag:

„U zegt, dat de heer Byng volkomen normaal was, gek-scherende en vroolijk pratende over allerlei onderwerpen, veronderstel ik?”

„Juist zoo!”
„Over sport en wedrennen, denk ik?”
„Ja, ja!”

„Over niets anders? ik meen, liep het gesprek alleen over alledaagsche onderwerpen. U kleurt, mijnheer Hulton. Er was dus iets bijzonders? Toe, vertel het ons!”

Toen kwam het openhartige verhaal van alles wat dien avond in de rookzaal besproken was, mededeelingen die de beide vrienden gehoopt hadden, te kunnen verzwijgen. Natuurlijk veroorzaakten dit verhaal een groote ontroering in de rechtszaal; een ontroering nog verhoogd door de droge, zakelijke opmerkingen van Hyam's advocaat.

„Wanneer beschaafde jongelieden zich de dwaasheid veroorlooven een anders handigheid om te stelen in twijfel te trekken, dan kunnen we ons nauwelijks verwonderen over den misdadigen keer dien de zaken genomen hebben. We leeren nu de beweegredenen kennen, die den heer Byng bewoog om Vrijdagavond zoo laat nog mijn leverancier te komen bezoeken. Wat behoeven we verder nog te spreken ten gunste van een man, die zich voorneemt een diefstal te plegen met een geladen revolver in zijn zak?”

„Veroorloof mij, Edelachtbare,” zei Pim, opspringende, „de verontwaardiging van den heer advocaat is nog al in tegenspraak met zijn logica. Het revolver is beweerd in Byng's bezit te zijn geweest vóór de ongelukkige conversatie plaats had. Zou een man zich in het bezit stellen van een wapen, voordat hij er aan denkt het op een of andere wijze te gebruiken? Wat verder den diefstal betreft, de politie heeft, naar ik meen, geen sporen gevonden van een gewelddadig binnendringen en heeft hieruit de gevolgtrekking gemaakt, dat de heer Byng door een zijdeur moet zijn binnengekomen. In dit geval, als er ten minste niemand anders in huis was, moet de heer Hyam hem zelf hebben opengedaan. De beide laatste getuigen hebben melding gemaakt van een telegram door Byng ontvangen even voordat hij de Club verliet. Zou mijnheer Carmen ons ook kunnen vertellen of

zijn overleden compagnon dit telegram verzonden heeft?”
„Zooover ik weet,” antwoordde de heer Carmen ronduit, „deed hij het niet. Er was geen enkele reden waarom hij dat doen zou. Mijnheer Hyam was druk bezig met een zaak, die niet het minste met Byng heeft uit te staan, en waarvoor ik genoodzaakt was hem nog dien avond te bezoeken, lang nadat het kantoor gesloten was.”

Hoe meer het onderzoek vorderde, hoe duidelijker het ieder werd, dat de verdwenen man in staat van beschuldiging zou worden gesteld wegens moord met voorbedachten rade. Het revolver en Byng's vlucht waren twee dingen, die sterk tegen hem getuigden, en schoon Berkeley en Hulton gezorgd hadden voor de noodige sensatie en een gunstige uitslag vrij twijfelachtig hadden gemaakt, veel beters hadden ze niet meer kunnen uitrichten.

Toen evenwel de laatste getuige gehoord was en de officier zijn requisitoir wilde houden, naderde Pim den rechter met een papier in de hand.

„Ik ontvang zoo juist edelachtbare de tijding van de aankomst van een zeer belangrijke getuige, wiens getuigenis van het hoogste belang is.”

„Ik geloof werkelijk, dat er voldoende bewijzen voorhanden zijn om de jury in staat te stellen, een juist oordeel uit te spreken,” opperde de rechter, na een korte pauze. Een gemurmel van instemming ging door de zaal.

„Nochtans moet ik uw toegevendheid inroepen,” zei Pim. „Ik vernam eerst eenige oogenblikken geleden dat de dame in staat was voor het gerecht te verschijnen. Zij is zoo juist hier aangekomen en is bereid met groote zelfopoffering een getuigenis af te leggen, dat op uw eindoordeel ongetwijfeld van beslissenden invloed zal zijn.”

„In dit geval moet zij worden gehoord,” zei de rechter gemelijk.

Onder groote belangstelling van het publiek geleidde Pim een statige jonge dame de volle rechtzaal binnen. Ze was zwaar gesluierd en geheel in het zwart gekleed. De hier en daar gehoorde uitroepen toonden aan, dat de jonge dame herkend was reeds voor ze het gelaat ontsluit had. Een nauwelijks bedwongen opgewondenheid ging als 't ware in de lucht, een nieuwe ontroering beving de menigte, die in ademlooze stilte de eed aanhoorde.

„Hoe is uw naam?”

„Miriam Hyam.”

Het werd uitgesproken met een zachte, duidelijke stem, doch werkte als een elektrische schok. Iedereen drong zooveel mogelijk naar voren om iets te zien van het schoone meisjesgelaat, want schoon was ze ontegenzeggelijk; en hoe pijnlijk ook getroffen door de droevige omstandigheden en de onbeschaamde nieuwsgierigheid van de omstanders, was hiervan op haar gelaat niets te bespeuren dan een beven van haar onderlip.

„Gij zijt dus...”

„De dochter van den overledene!”

Men kon een speld hooren vallen. Plotseling stond Hyam's advocaat op om iets in het midden te brengen, doch de rechter verzocht om stilte.

„Hebt ge ons iets mee te deelen, juffrouw Hyam, betreffende de droevige zaak?”

„Ja! Vrijdagavond even na halftien kwam mijnheer Byng, in Hampstead waar we wonen, bij mij binnenstormen om mij het droevige nieuws te vertellen.”

„Goeden hemel, 't is ongelooflijk! Vergeef mij, juffrouw Hyam, U bedoelt dat Byng u kwam vertellen dat hij uw vader vermoord had?”

„Neen! Hij doodde hem niet. Hij vertelde mij dat mijn vader hem verzocht had hem dien avond in zijn kantoor te komen bezoeken; dat hij gekomen was en mijn vader reeds dood gevonden had. Na den eersten schrik door deze ontdekking was hij overvallen door een onverklaarbaren angst en hij was de straat op gevlucht. Toen het te laat was begon hij te begrijpen welk een onherstelbare fout hij hierdoor gemaakt had en hij had zich rechtstreeks naar mij begeven, om het te vertellen.”

Dit zonderlinge verhaal werd met de grootste verbazing aangehoord.

„Sta mij toe u te vragen, juffrouw Hyam, hoe kwam mijnheer Byng er toe om juist naar u te gaan?”

„Omdat ik hem verteld had, dat mijn vader dien avond laat op het kantoor bleef en ik dan alleen zou zijn. Wij zijn verloofd,” voegde ze er met kalme waardigheid aan toe.

„Zijt ge verloofd met mijnheer Byng? Met goedkeuring en toestemming van uw vader?”

„Met geen van beide! Ik had mijn vader alleen beloofd dat ik nimmer in stilte zou huwen.”

„Wat had uw vader dan tegen Byng?”

„Niets van belang, geloof ik. Hij zei alleen dat mijnheer Byng tot een anderen stand behoorde en mij nimmer gelukkig zou maken.”

„Dus in spijt van uws vaders bezwaar tegen uw engagement ging u en Byng voort elkander te ontmoeten.”

„Ja, maar mijn vader wist dit. Ik vertelde hem dat we dit doen zouden. Hij wist, dat indien hij mij dit verboden had, ik dan mijn belofte om niet te trouwen zou hebben teruggenomen. Wij, Felix en ik, hoopten mettertijd mijns vaders toestemming wel te zullen krijgen.”

„Zoo! dus u zag den heer Byng op den noodlottigen Vrijdagavond. Was zijn doen en laten normaal?”

„Neen! Hij was vreeselijk geagiteerd en ontzet!”

„U geloofdet zijn verhaal?”

„Absoluut!”

„En doet u dit nog?”

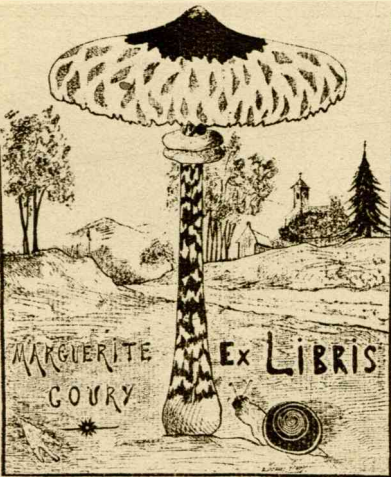
„Nog steeds! Toen hij mij het treurige nieuws had medegedeeld, zei hij mij dat hem niets overbleef, dan te vluchten.”

„Waarom?”

(Wordt Vervolg.)

Het wondere zelfkantleven van twee natuurwerelden.

Door D. J. van der Ven. (Vervolg.)

Het Ex-Libris van den overleden schilder Gustave van de Wall Perné.

noemd wordt, bleek dat ze behoorden tot de kernzwammen, terwijl de rups, die tot voedsel gediend had later op de entomologische vergadering werd herkend als die van *Agrostis pronuba*, één van de meest algemeene uiltjes.

Gij kunt hem heel gemakkelijk bij „het stroopen” vangen. Meen niet, dat ge u daartoe te scharen hebt onder een bende ongepatenteerde Nimrods, vrees niet, dat ge met loerende koddebeiers of speurende marechaussées te doen krijgt, want het door mij bedoelde „stroopen” is heel onschuldig en bestaat in het aanstrijken van boomen met een sterk kleverig papje van stroop en brandewijn, waarop een massa nachtvinders verzot zijn, blijven plakken en zoo een buit worden van den stroopenden entomoloog, die de boomen heel geheimzinnig met een dievenlantaarntje afzoekt. Nu bij zulke strooptochten kan men ook de *Agrostis pronuba* vinden, die van middelmatige grootte is, grijze of bruine bovenvleugels en oranje-gele ondervleugels met zwarten band vertoont en die ook tot de avondgasten behoort, welke op zoete zomernachten door serres of ramen op het licht aanvliegen.

Met opzet heb ik iets langer bij deze nachtuil stilgestaan, want wie uwer zou gedacht hebben, dat deze om het

verderfelijke lamplicht rondfladderende uil, deze zomer-avondgast een zwaren strijd te voeren had tegen de hem belagende knodszwammetjes?

Hoe ver zijn de denkbeelden vlinder en paddestoel, van elkaar verwijderd, en in trouwe hoe diep grijpen de laatste in het levensproces der eersten in!

Dit parasitisme heeft heel wat geleerde hoofden doen denken en langen tijd heeft men in onwetendheid verkeerd hoe de parasieten in het lichaam dringen van hun gastheeren. Nu weet men, dat de sporen steeds buiten het waardlichaam ontkiemen, dat hun kiemzakjes zich of direct door de huid of door spleetjes en scheurtjes toegang weten te verschaffen in het weefsel der voedseldieren, om ééns binnen zijnde, tot een macellum aan te groeien, dat bij volmaakte ontwikkeling weer gaat fructificeeren.

En nu behoort het alweer tot de wonderen op de grens van twee natuurrijken, dat deze sporevorming geschiedt door één en dezelfde soort op twee geheel verschillende manieren en wel door den asci- en conidienvorm, zooals de geleerden deze voortplanting genoemd hebben.

Beide heb ik hierbij in beeld gebracht en niemand zou bij vergelijking der foto's op het denkbeeld komen hier met precies dezelfde zwamsoort te doen te hebben, ja zelfs de vaklui stonden jarenlang voor deze metamorfose „paf” en dachten, dat de grijze draadjes, welke uit een dood rupsenlichaam kwamen en die geheel met een poeder bestoven waren toebehoorden aan een onvolmaakte zwam, die ze „*Isaria farinosa*” betitelden. Eerst moest een geleerde als de Bary de indentiteit van deze vermeende fungus imperfecti met de helder-oranjegele knodszwammen vaststellen, maar ook voor hem bleef het een groote vraag welk causaal verband er toch bestond tusschen die beide vruchtvormen en welke omstandigheden van invloed waren op de ontwikkeling van den *Isaria* of den *Cordyceps*vorm. Deze belangrijke vragen, zijn voor zoover ik weet tot op onze dagen nog niet opgelost, en vormen een van de interessantste problemen in de studie van de lagere fungi.

Zonder nu ons te verdiepen in dit biologische vraagstuk, willen we toch even de beide vormen iets nader bezien. De knodjes zijn meest 3—4 cM. lang, soms bereiken ze een hoogte van 6 cM. en 3—5 mM. dik, terwijl het sporen dragende deel levendig geelrood, soms zelf purperachtig gekleurd is. Aan den buitenkant ziet ge overal wratachtige

verhevenheidjes, zooals de afbeelding van den top der poppenknodszwam op bijgaande foto prachtig laat zien.

Elk zoo'n wratje is de afsluiting van een fleschvormig kamertje in de geleerde wereld bekend als peritheciën, waarin sporenzakjes (asci) zitten, elk 8 sporen bevattende. Zijn de sporen van de andere zakzwammen meest rond of eivormig, en zitten ze op een rijtje achter elkaar, hier zijn ze naast elkaar geplaatst en buitengewoon lang. Wel bevat ook hier elke ascus 8 draadvormige sporen, doch deze vallen in eliptische staafvormige leden uiteen, zoodat er veel meer dan 8 kiembare sporen uit één zoo'n zakje komen. Als men nu nagaat, dat zoo'n knods geheel opgevuld is met peritheciën, dan begrijpt men, dat zoo'n enkel vruchtlichaampje miljoenen sporen kan voortbrengen.

Bij den *Isariavorm* is nooit een weefsel te vinden, dat zakjes met daarin gevormde sporen vormt, want deze ontstaan direct op de zwamdraden, zoodat men deze voortplantingswijze met conidiën gevoeglijk zou kunnen vergelijken bij de vorming der okselknolletjes bij *Ficarius ranunculoïdes*, het welbekende speenkruid, soms in zulk een massa voorkomend, dat het boerenfolk van „mannaregen” spreekt.

Een conidiën-sporevorming, is dus te beschouwen als een groote vereenvoudiging in de productie. De lagere plantenwereld levert daarvan veel meer voorbeelden op (denk maar eens aan het welbekende Moederkoorn *Claviceps purpurea*) en het is niet gewaagd te voorspellen, dat nauwgezette cultures nog heel wat gedaanten van éénzelfde zwamsoort ons leeren kennen, een ruim veld voor wetenschappelijk onderzoek biedend voor hen, die zich tot de mycologie voelen aangetrokken en deze in verband brengen met de bio-chemie.

Laten wij na deze uitweiding weer tot onze knodszwammen terugkeeren.

In de tropen, waar de *Cordyceps*soorten vooral veel voor komen worden ze veel grooter tot 13 cM. toe. De reeds genoemde *Torrubia* ontdekte op de Antillen een *Cordyceps*

De Parasolzwam (*Seprata purpurea*) in het Ex Libris van Marguerite Goury.